

βιράνι τό, Εὐβ. (Κύμ.) Ἡπ. Θήρ. Καπ. (Σίλ.) Χίος κ.ά. — Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Πρω. Δημητρ. βιράν' Θράκ. (Μάδυτ.) Λέσβ. Σάμ. βεράνι Βιθυν. Εὐβ. (Ἀνδρων.) Ἴων. (Κρήν.) Καπ. (Συνασσ.) Νάξ. (Τρίποδ. κ.ά.) — Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. βερίανι Ἡπ. (Δρόβιαν.) Πελοπ. (Λάστ.) βιριάν' Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ Περσοτουρκ. *viran*.

1) Ἐρείπιον ἐνθ' ἄν. : Τοῦ σπίτ' ἔγινι βιράν' Σάμ. || Φρ. Μ' ἔκανε βεράνι (μὲ κατέστρεψε τελείως) Βιθυν. || Ἄσμ.

Καγῆκανε τὰ Γιάννενα, γινήκανε βιράνι

Ἡπ.

Πατήσαν τὸ Ξηρόμερο καὶ τὸ καμαν βερίανι Δρόβιαν.

Ἀνάθεμά σε, βρε ντουνηῖ, ποῦ μ' ἔχεις πληγωμένο,

ἔχεις τὸ τζιράκι μου βεράνι καμωμένο

Κρήν.

Τὰ σώματα ἐβγάζανε πομέσ' ἀπ' τὰ βεράνια

Χίος. 2) Ἀφρακτος, ἀνοικτός τόπος Βιθυν. Νάξ. (Τρίτ. κ.ά.) : Τὸ χωράφι εἶναι βεράνι Νάξ. 3) Ἐπιρρηματ., ὀρθάνοικτα Εὐβ. (Ἀνδρων.) Θήρ. Λευκ. : Ἀφηκα ἀνοικτὰ βεράνι Ἀνδρων. Νά' χης τὸ σπίτι σου βιράνι Θήρ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Βιθυν.

βιρανιάζω ἀμάρτ. βιρανιάζου Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Μακεδ. (Βλάστ. Γκιουβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βιράνι.

1) Ἐρημώνω Μακεδ. (Γκιουβ.) Καὶ ἀμτβ. ἐρημοῦμαι Μακεδ. (Βλάστ.) : Νὰ βιρανιάης! (ἀρά). Πβ. βιρανιεύω.

2) Μαραίνομαι, γίνομαι φθισικὸς Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.)

βιράνικος ἐπίθ. ἀμάρτ. βιράν'κους Ἡπ. Μακεδ. (Νάουσ. κ.ά.) βεράνικος Ἡπ. Κύπρ. (Λεμεσ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βιράνι καὶ τῆς καταλ. -ικος.

1) Ἐρημος, ἀδέσποτος Ἡπ. Κύπρ. : Βεράνικον χωράφιν Κύπρ. 2) Ἀκαλλιέργητος, χέρσος, ἐπὶ ἀγροῦ Κύπρ. (Λεμεσ.) : Τοῦτο τὸ χωράφιν ἦτον βεράνικον τὸ ἔβκαλά το μὲ τὸ ξινάριν μου Λεμεσ. 3) Ἀθλιος, ἄτιμος Μακεδ. (Νάουσ.) 4) Οὐδ. πληθ. βιράν'κα οὐσ., κακαὶ ἔξεις Μακεδ. : Τὰ μαθις τὰ βιράν'κα.

βιράρισμα τό, σύνηθ. ὡς ναυτικὸς ὄρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βιράρω.

Ἡ ἀνάστασις τῆς ἀγκύρας : Πρόκανα τὸ παπῶρι ἀπάρω 'ς τὸ βιράρισμα.

βιράρω σύνηθ. ὡς ναυτικὸς ὄρ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *virare*.

1) Στρέφω ἐργάτην ἢ βαροῦλκον διὰ νὰ ἀνασπάσω τὴν ἀγκυραν σύνηθ. : Φρ. Βιράρω πόμπα (ἀπαίρω) Μεγίστ.

2) Ἐλκω πρὸς τὰ ἔσω τὴν ἄλυσιν σύνηθ. Ἀντίθ. λαοκάρω. 3) Αἰρω γενικῶς σύνηθ.

βιρβίρα ἢ, Στερελλ. (Κλών.)

Λέξις πεποιημένη.

Φλογέρα.

βιρβιτήριν τό, Πόντ. (Ὁφ. Σούρμ.)

Λέξις πεποιημένη.

Βιρβιτίδα, ὁ ἰδ.

βιρβιτίδα ἢ, Πόντ. (Πουλαντσ.)

Λέξις πεποιημένη.

Βέμβιξ ἐκ ξύλου περιστρεφομένη διὰ μαστιγίου. Συνών. βιρβιτήριν, βισβιριρίτσα, βουσβουστέρα, βροντολίδα, κάργα, σβούρα, στρούμπα, στρουμπίδα.

βιρὸς ὁ, Ἡπ. (Τσαμαντ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Φθιώτ.) — Λεξ. Βλαστ. 373 Δημητρ. (λ. βηρός) β'ρός Εὐβ. (Στρέπον.) Ἡπ. βιρὲ Τσακων. βουρὸς Στερελλ. (Αἰτωλ.) βίρα ἢ, Ἡπ. Κέρκ. οὐβίρα Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Μακεδ. (Καταφύγ.) οὐβέρα Μακεδ. βιρὸ τό, Ἡπ. (Δρόβιαν.) — Λεξ. Βλαστ. 373 Δημητρ. (λ. βηρός).

Ἐκ τοῦ Σλαβ. *vir*.

1) Ὑδωρ στάσιμον συνήθως ἐντὸς κοιλοτήτων τῆς κοίτης χειμάρων ἐνθ' ἄν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Ὀβιρὸς Ἡπ. Βιρὸς Ἀττικ. Βιρὸ Πελοπ. (Καλύβ.) Τρεῖς Βιροὶ Φθιώτ. 2) Τεχνητὸς λάκκος πρὸς συλλογὴν ὀμβρίου ὕδατος Ἡπ. 3) Στόμιον φρέατος (ἢ σημ. ἐκ τῶν περὶ τὸ φρέαρ ἐκχυνομένων καὶ λιμναζόντων ὑδάτων) Κέρκ.

βιρούλλι τό, ἀμάρτ. Πληθ. βαρούλλα Πελοπ. (Καλάβρυτ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βιρὸς διὰ τῆς καταλ. -ούλλι. Τὸ α κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἐπιθ. βαρικός.

Κοίλωμα ἐν ἀγρῷ ὅπου λιμνάζει ὕδωρ τῆς βροχῆς.

βισβιριρίτσα ἢ, Πόντ.

Λέξις πεποιημένη.

Βιρβιτίδα, ὁ ἰδ. : Αἶνιγμ.

Βισβιριρίτσα κλώδκεται | κ' ἢ κοιλία 'τ'ς πρέδκεται (ἢ ἄτρακτος).

βισκοπᾶτο τό, Καλαβρ. (Χωρίο Βουν.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *vescovado* κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Ἑλλην. ἐπισκοπή.

Τὸ οἶκημα τοῦ ἐπισκόπου, ἐπισκοπή.

βιστιρῶ Κρήτ. Ρόδ. Σύμ. οβιστιρῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σύμ. βιστουρῶ Κύπρ. βουσιτουρῶ Κύπρ. βιστιρίζω Κέρκ. Κρήτ. Κύπρ. Παξ. Ρόδ. — Κορ. Ἀτ. 2, 264 — Λεξ. Βλαστ. οβιστιρίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βεστιρίζω Κορ. Ἀτ. 2, 264. Μέσ. βιστιριεῖσθαι Κρήτ. βιστιρίζομαι Κρήτ. Ρόδ. Ἰστιρίζομαι Κάρπ.

Τὸ μεσν. βιστιρῶ, ὁ ἐκ τοῦ Ἰταλ. *investire*. Τὸ βιστιρίζω ἐπίσης μεσν. Τὸ βιστουρῶ καὶ ἐν ποιήμ. τοῦ 16ου αἰῶνος. Διὰ τὸ βουσιτουρῶ ἰδ. ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνᾶς 6 (1894) 171.

Α) Ἀμτβ. 1) Προσαράσσω, ἐπὶ πλοίου Κρήτ. Κύπρ. Παξ. Ρόδ. Σύμ. — Κορ. ἐνθ' ἄν. : Τὸ καράβι ἐβιστίρησε Κορ. ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ. καὶ μεσν. 2) Προσκρούω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : Ἐοβιστίρησε γ' ἤπεσε γάτω. 3) Ἐφορμῶ Κύπρ. Ρόδ. 4) Ἀπομακρύνομαι Ρόδ. : Ἐβιστιρήσαν οἱ αἶες μου. Ἐβιστιρήσέν μας ὁ φίλος.

Β) Μετβ. 1) Ὠθῶν ρίπτω τι Κρήτ. : Ἐβιστίρηξε τὸ φιστάνι τῆς τὴν κούππα κ' ἤπεσε κ' ἤσπασε. 2) Προσβάλλω, ἐπὶ πονηρῶν πνευμάτων Κάρπ. Κέρκ. Κρήτ. Ρόδ. : Τὸν ἐβιστιρήσανε τὰ κακὰ πράματα Κρήτ. Ἐβιστιρήσα δὲ καὶ ἀποτοτεσὰ ἐβουβάθηκε αὐτόθι. Βιστιρήσανέ δὲ οἱ δαιμόνοι αὐτόθι. Ἐβιστιρήσαν τον οἱ ἔξω ἀπεδῶ Ρόδ. Βιστιρησμένοι εἶναι Κρήτ.

βίτι ἐπιφών. Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Κέρκ. Κεφαλλ. Κῶς Σῦρ.

Λέξις πεποιημένη.

Τὸ ἐπιφών. χρησιμοποιεῖται 1) Πρὸς μίμησιν τοῦ ἤχου περιστρεφομένου σώματος Θράκ. (Αἰν.) : Αἶνιγμ.

Βίτι βίτι ἀνibaίνει, | βίτι βίτι κατιβαίνει

κὶ ψουμί φαγεῖ δὲν τρώγει, | τὴν κοιλίτσα της γιμόζει

(ἢ ἄτρακτος). 2) Ὡς ἀποπεμπτικὸν πρὸς τὰς αἰγας Ἡπ.

3) Ὡς κλητικὸν πρὸς περιστεράς Κέρκ. Κεφαλλ. Κῶς Σῦρ.